

Ecset és evező

HAJÓS HOLLANDA ÉVA SIKERTÖRTÉNETE

VADAS ZSUZSA

„A második világháború előtt születtem Budapesten, amikor az idillt tragédiának kezdték átrendezni. Gyermekkorom emlékei *Bod Péter* szülőfalujához, a háromszéki Csernátonhoz kötnek, ahol gyakran meglátogattam a nagymamámat. A zilahi 'ósi schola' első iskolám, melyben még emlékeztek egy *Ady Endre* nevű kisfiúra, aki jogász akart lenni. A háború után újra Budapesten az evangélikus leánygimnáziumba jártam. Kiváló tanáraink voltak. Művészi tanulmányaimat *Fenyő A. Endre, Tamás Ervin, Gráber Margit*, később *Szőnyi István* irányításával végeztem. Tanulmányútajaimon jártam Itáliában, Franciaországban, Hollandiában és Ausztriában. 1964 óta rendszeresen veszek részt hazai, külföldi kiállításokon, számos képem van bel- és külföldi köz- és magángyűjteményekben.”

Dióhéjban ennyit arról a ma már ismert festőművészről, *Hajós Hollanda Éváról*, aki az óvodában is ügyesen rajzolt, főként színes ceruzával, majd tizenévesen sorra nyerte az ifjúsági evezős bajnokságokat. A sport kicsit háttérbe szorította a művészetet, pláne azután, hogy beválasztották a világbajnokság ificsapatába. Élete első nagy megmérettetése előtt állt, ekkor robbant be a minden mást elsőprőszerem. Megismerkedett leendő férjével és boldogan egybekeltek. Amikor megérkeztek a gyerekek, két kislány, férje azt kérte tőle, mondjon le a versenyevezésről, nevelje a kicsiket. Erre ugyanis nem maradt volna ideje a felkészítő, kimerítő edzőtáborozások mellett. Cseppet sem esett nehezebb lemondani a fényes sportkarrieréről, szerinte a nő élete akkor teljes értékű, ha vállalja az anyasággal járó felelősséget és örömeit.

A gyerekek megették a csendéletet

Volt ennek egy haszna is: elővehette az ecsetet. A férje is erre buzdította, sokat segített, hogy ne adja fel teljesen a saját álmait. Amíg festett, a lányai játszottak a lába előtt. Nevetve meséli, hogy egyszer leszaladt bevásárolni, eközben átjöttek a szomszéd csemeték, és mire hazaért, megették a csendéletet. Vagyis a modellként kiვálogatott gyümölcsöket.

Ülünk a polgári ízléssel berendezett, Dunára néző lakásban, ahonnan már kirepültek a gyerekek, férje is eltávozott az élők világából, Éva mégsem tudna megválni tőle, mert minden az elmúlt ötven évre emlékezteti. Ma is, mint fél évszázada minden reggel, kimegy az erkélyre, és „leltároz”. „Megnézem, minden a helyén van-e: a

Margitsziget, a hidak, a Parlament, a Gellért-hegy, a Budai Vár. Szerencsés ember vagyok, burokból születtem. Tudod, miért szerencsés a burokból született emberek? Mert nem fulladtak meg már ott. Most már elmondhatom, hogy az életben minden sikerült. Lehet, hogy nem pont akkor, kicsit később, de jobb későn, mint soha. Tizennégy éves koromban ott álltam a Komjádi uszoda előtt, akkor ezek a házak, mint amiben lakom, még nem épültek meg, de azt kívántam, ha valahol lakni szeretnék, akkor itt. Ez is teljesült. Kicsit feljebb, kicsit később, de itt vagyok a Duna-parton. Így voltam a festéssel és a sporttal is. Ami nem jött össze fiatalon, a világbajnoki aranyérem, abból összelapátolhattam 26-ot a veterán evezősök világbajnokságán.”

FENT A BAL SAROKBAN TURAY IDA LÁTHATÓ, MELLETTE A SZEMÜVEGES, FIATAL HAJÓS ÉVA

FOTÓK: SZÁSZ MARCELL

Bérelt autón a veterán olimpiára

Téved, aki azt hiszi, hogy ez a verseny a veteránok vigaszfutama. Évente rendezik meg, és mivel több ezren indulnak, csak az első helyet díjazták. Ennél is rangosabb a mesterek tornájának is nevezett veterán olimpia, amely a normál ötkarikás játékokhoz hasonlóan négyévenként kerül megrendezésre, szintén nagy felhajtással. Éva ma is elmosolyodik, ha az első olimpiájára gondol, 1994-ben, Zág-rábban. Rábeszélte néhány, hozzá hasonlóan vállalkozó szellemű és korú csapattársat, közösen béreltek autót, és azzal utaztak az olimpiára, ahon-nét Éva négy aranyéremmel tért haza. Összesen tizenkettőt gyűjtött be: négyet Ausztráliában, négyet Ameriká-ban. Utoljára Új-Zélandon tartottak olimpiát, ezt kihagyta. „Nagyon sokba kerülnek a versenyek, mert mi álljuk az összes költséget: utazást, szállást, részvételi díjat. Ehhez jön még a versenyhajó bérlete, mert ekkora távol-ságra nem cipelhetjük a sajátunkat.” Hosszú szünet után a hetvenes évek-ben tért vissza az evezéshez, amikor a lányai megnőttek, és vihette őket ma-gával a klubba. Mindkettőből evezős lett. „Sajnos, abbahagyták, nem érnek rá. A családban én vagyok a kakukktojás, mert mindenki jogász, a lányaim és mindkét vejem. Érdekes, a művészi hajlamot örökölték tőlem. A kisebbik lányomnak kitűnő a formaérzéke, cso-dálatos kerámiákat készít, csak nem ér rá agyagozni. A nagyobbiknak jó a

színérzéke, ezért elegánsan, jól tud öltözködni. A legkisebb lányunokám nagyszerűen rajzol, és egyelőre divat-tervező szeretne lenni. Majd később elválík. Összesen öt unokával és két dédunokával ajándékoztak meg a gyer-keim. Egyedül maradtam, de nem vagyok magányos. Nagy szeretetben élünk, beleértve a vejeimet is, bár mostanában ritkábban találkozunk. Hol itt, hol ott élnek, a világ minden tá-ján, de a karácsonyt mindig együtt ün-nepeljük, nagy családi körben.”

Síelni tanult hatvanévesen

Éva sem unatkozik: 85 évesen még rendszeresen lejár evezni a Dunára, folytatja a versenyzést a veterán világbajnokságokon, kiállításokról tárgy-al a hazai és külföldi galériatulajdo-nosokkal, vagyis aktív életet él.

„Ma már én vagyok a legöregebb versenyző a magyar vizeken. Nálam idősebb is van a világon: két férfi, az egyik 90, a másik 92 éves. A lengyel-oroszági versenyen együtt hajóztam egy 90 éves lengyel hölgygel, remek evezős volt, úgy mentünk, hogy a ná-lunk fiatalabbakat is megvertük. Már nincs köztünk, átevezett a túlvilágra.” Szinte mellékesen említi meg a wörthi tónál rendezett 16 kilométeres vete-rán evezősversenyt. Természetesen azt is megnyerte.

A festőállvány mögötti falon érme-k sokasága. Aranyözön tanúsítja nem mindennapi sikerét a veterán evezés-ben. De ami igazán bearanyozza az

életét, azok az unokái, akik imádják az ő aktív nagyjukat. Kedvükért még sí-elni is megtanult hatvanévesen. Az el-foglalt szülők ugyanis őt kérték meg, hogy kísérje el a sráccokat az edzőtá-borba. „Ültem a hegy tövében, semmi dolgom, már a téli képeimet is megfes-tettem, és azt mondtam, annyi hülye megtanult már síelni, hát megpróbá-lom. Hatvanéves voltam, amikor elő-ször kötöttem sílécet a talpamra, és húsz évig síeltem. Nyolcvanévesen úgy éreztem, ebből már elég volt és abbahagytam.”

Egy asztalon családi fényképek. Rögtön kiszúrom az egyik fotón Turay Ida mosolygó arcát. Mellette Éva fia-talon. Egy másik képen Békeffy István író, a bűbajos színész-nő férje. Kiderül, színházi vonal is található a csalá-d-ban: a népszerű író Éva férjének uno-katestvére volt. Így lett elválasztha-tatlan jó barát-nő a két vidám nő, Turcsi és Éva. Sokat mesélhetne róla. A falon látható képei pedig alkotójukról mesélnek. Természetszeretetről, a vizek békéltető csendjéről, titokzatos erejéről és örvénylő haragjáról. A fel-izzó színek az idillien nyájas falvak fel-színe alatt sűrűsödő feszültségről, a kitörni készülő viharról. Mindegyik ké-pe megszólít: gondolkodásra késztet, érzéseket vált ki belőlünk, átad vala-mit abból a végtelen nyugalomból, amelyet csakis a természetben talál-hatunk meg. Virágcsendéletei pedig belopják magukat a szívünkbe.

– Mire szeretsz visszagondolni, amikor evezel, festesz vagy nézed a Dunát az erkélyedről?

– Az egész életemre. Háromszék-re, a nagyszüleimre, vagy amikor a há-ború alatt bevagoníroztak minket, és vittek Ausztriába. Ezt mi gyerekek úgy éltük meg, mint egy nagy kalandot. Időnként megállt a marhavagon, légi-riadó, leszálltunk, és bebújtunk a va-gonok alá. Amikor visszajöttünk Pest-re, apámat, mint minden „nyugatos”, B listázták a Nemzeti Bankban. Apám építkezéseken meg hol itt, hol ott dol-gozott, és négyen négy különböző is-merősnél laktunk. Ennek ellenére én egy hülye, marha, boldogsághormon-nal teli ember vagyok, aki mindig min-denben a szépet és a jót látja. Azért, hála Istennek, nagyon sokszor nem estem pofára. Elégedett, boldog em-ber vagyok, mert amit szerettem vol-na elérni, azt előbb-utóbb sikerült. ❀